

Naznanilo p. n članom deželnega učiteljskega društva za Goriško in Gradiščansko.

Deželno učiteljsko društvo si je izprosil 1. 1903 od zdravstvene komisije morskega kapejljšča v Gradu ugodnosti, da plačajo udje, ki se izkažejo s pristopnico k temu društvu, samo polovico zdravstvene takse.

Predsedništvo dež. učit. društva v Ajdovščini,
dne 2. julija 1903. Predsednik: Fr. Bajt.

Pravkar je izšla
druga in pomnožena izdaja knjige
Učne slike iz nazornega nauka
za I. in II. razred.
Priredil Anton Maier.

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Dobiva se v založništvu

L. Schwentnerja v Ljubljani
Prešernove ulice šte. 3.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12 ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali e. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 836.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojila na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " " 6 " — " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " — "
D	" 38 " " " " " 37 " " 3 " — " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " " 59 " " 2 " — " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Ne zabite
„Učiteljskega konvikta!“

Živčne bolezni in nervoznost.

Ker trpi na teh boleznih tudi učiteljstvo, približujemo te vrstice, ki smo jih posneli po „Knajpovcu“.

Težka naloga je povedati kaj porabnega o živčnih boleznih v malih besedah. Zadoljiti se moramo, ako se nam posreči razjasniti nekaj nespo- razumljenj, ki ločijo ravno na tem polju mnenje lajkov od vede strokov- njakov. Ko se misli na živčne bolezni, se loči navadno premalo ostro dve vrsti bolezni, ki sta pač v svojih pogojih in v svojem razvoju popolnoma različni in kateri zahtevata tudi različno zdravljenje. Samo prve, tako zvane „organične“ živčne bolezni, zaslužijo pravzaprav svoje ime; druge v vrsto nervoznosti spadajoče bolezni, pripadajo drugemu odstavku.

Organične živčne bolezni se lahko razume, ko se je doobra spoznalo sestav živčevja in njegovih delov (živcev, hrbtne mozga, možganov). Nji- hova znamenja so otrplost, mišični krči, mišična sušica in bolečine, toda iz teh simptomov sestavljene bolezni so vendar jako različne. Bolezen zavisi pred vsem od napadenega dela živčevja; v drugi vrsti treba upoštevati tudi posebno naravo vzroka te bolezni. Število vzrokov, ki povzročajo organične živčne bolezni, je zopet jako veliko: poškodbe motenje krvnega krogotoka, okužujoče krali, splošne bolezni organizma itd. Samo strokovnjaško izobražen zdravnik lahko spozna različne živčne bolezni in jih lahko razločuje. Zdrav- niška terapija žalibog še ni dosegla pri mnogih teh boleznih visoke stopnje, pa tudi v ubranitev se ne da mnogo svetovati. Odkar je pa znano, da sta dve najhujši živčni bolezni, jetika hrbtne mozga in pogresivna blazniška hromota (omeževanje možganov) posledici sifilitične infekcije, se ne more nikdar svetovati dovolj previdnosti v spolnem obvešanju. Sifilitike ni bilo vedno pri nas, prenesli so jo l. 1493. na vračajočih se ladjah Kolumba.

Vrste nevarnosti ali neuroze so neenako pogostejše kot organične bo- lezni; one so prave ljudske bolezni, na katerih trpe posebno srednji sloji človeške družbe in gospe najvišjih krogov, mnogo manj delavci obojega spola. Ker so te bolezni jako razširjene, se že lahko zahteva da zna vsakdo nekaj o njihovi naravi; mnogim nepravilnostim napram ubogim bolnikom se bi s tem izognilo. Pritožbe bolnikov so navadno — kakor se izražamo — „sub- jektivne“ narave, t. j. zdravniška preiskava jim ne more pritrjevati po izidu; o takih bolnikih se potem navadno meni, da pretvezujejo bolezen kot da bi si delali bolne. Zraven teh pritožb igrajo še bojazen, strah in različne ne- zmožnosti do kakoga važnega dela veliko ulogo.

Čudno je, da bolniki sami o svojem stanju tako poredkoma pravilno sodijo, da se boje navadno na podlagi svojih težav organičnih bolezni, ka- terih nimajo. Večkrat prihajajo k zdravniku in zahtevajo, ker ne poznajo iz- raza „močni in šibki živeci“, naj jim zdravnik ukrepi živce. To je seveda ne- spametno, zakaj anatomske znanosti živeci niso v veliki zvezi s splošnim stanjem nervoznosti. Važna motenja pri nervoznih ljudeh izvirajo pravzaprav iz du- ševnega življenja. Navadno se očita takim osebam, da si svojo bolezen le domišljujejo. To je resnica, v kolikor se ponavlja sodelovanje duševnega živ- ljenja pri bolezni, toda vsekakor ne sme biti to očitanje, zakaj motenja v duševnem življenju ali v zvezi med telesom in dušo so enako resne bolezni kot so takezovane organične.

Mnogo je nervoznih oseb, katerih bolezen temelji na neugodni duševni konstituciji, ki ne more odgovarjati zahtevam njihovega življenja. Tem ni druge pomoči kot ta, da se jih iztrže iz njihovih življenjskih razmer in da se jih spravi v primerne zavode. Pri drugih pa lahko mnogo pomaga vpliv zdravnika, in šolaki zdravnik kakor tudi higijenič lahko uspešno delujeta proti razvoju nervoznosti.

O rastoči nervoznosti našega časa se je menilo, da je neizogibna po- sledica naših kulturnih napredkov; jako dvomljivo je pa neposrednost in neizogibnost te posledice. Mnenja, da izvira nervoznost iz malokrvnosti ali iz bolezni posameznih organov, se je že pokopalo. Tudi prenaporno delovanje kot vzrok nervoznosti se jako precenjuje. Skrbna raziskovanja kažejo, da si pridobe tudi normalno konstituirani ljudje nervoznost potem hudih pregrešk proti higijeni spolnega življenja. Pri veliki važnosti seksualnega momenta za telo in dušo je razumljivo, da zmanjša nepravdo gospodarstvo na tem polju duševne zmožnosti v taki meri, da povzročajo duševna razvnanja ali pa drugi vplivi nervoznost. Mnogi ljudje niti ne slutijo, da obstojijo tudi zahteve sek- suele higijene in da se narava bridko maščuje, ako se živi spolno po svoji volji ali po predpisih nerazumnega družabnega reda. Ko se temeljito uredi vsa ta vprašanja, se bo dalo gotovo konstatirati, da je mogoča napredujoča kultura brez napredujoče nervoznosti.

Važnost cepljenja koz.

Ako bi bilo treba dokaza, da spremljajo zdravstvene ukrepe proti na- lezljivim boleznim dobri, seveda ne vedno priznani uspehi, bi moralo že zmanjšano število smrtnih slučajev zaradi osepnic (koz), ki se je pojavilo tekom let, dokazati prej omenjeno trditev v popolnem obsegu. Kakor poroča „Avstrij. sanitet.“, je umrlo v petletnih obdobjih zadnjih dvajset let zaradi osepnic:

l. 1881 do 1885	15.443
" 1886 " 1890	10.163
" 1891 " 1895	4.284
" 1896 " 1900	1.427
l. 1901	96
" 1902	44
" 1903	21

Mnoge avstrijske dežele so že nekaj let sem popolnoma prosto osepnic; v drugih se omejujejo pojavljajoča se obolenja na posamezne, od drugod do- nešene slučaje, katerih se ne bo mogoče nikdar odkrižati, dokler bo dovoljen vstop osebam, ki prihajajo iz takih krajev, kjer razsajajo osepnice. Celo v